

baade af finantsielle Hensyn og af Hensyn til Landets Udvikling bør flyttes over paa mere passende Betsforholdsgjenstande — aldeles afsat fra, om man hermed forbinder den yderligere Hensigt at foretage Stattendrættelser enten af almindelig Art eller med enkelte Samfundslag for Die — ganske paa samme Maade have selvfølgelig uheldige direkte Skatter et ligesaa stærkt Krav paa at afløses af andre, der ere bedre. Dette var for mig ogsaa en Hovedgrund til i Fjor at være Medforslagsstiller til det Forslag, som her ad privat Veie blev indbragt om en Reform i den kommunale Betsforhold. Jeg tilstaar, at jeg ikke har stor Sympathi med den blotte interkommunale Saloufi. Det, om en Statteyder parteres efter det eller det Forhold mellem Kommunerne, har ikke saa stor Betydning, at man af den Grund behøver at gaa til en saa overordentlig kompliceret og vanskelig Foranstaltning som Gjennemførelsen af en almindelig interkommunal Betsforhold. Men det, der er det afgjørende, er, at denne Saloufi, denne Forurettelse, som den ene Kommune finder sig at være Gjenstand for i Modsatning til den anden, at dette staar i nøie Sammenhæng med den fortrinnsvis Benyttelse af Hartkornet som Vigningsbasis. I 1879 lignede Sognene over 70 pCt. paa Hartkornet. Det er ikke nok med al den Strid, Kjævl og Misundelse, der opstaar mellem Kommunerne indbyrdes, men der medføres tillige en Overbeholdelse af Hartkornet. Derfor gik det nævnte Forslag ud paa — og det var for mig Kjernen i Forslaget — at foretage en Fisering samt en væsentlig Redrættelse af Hartkornskatterne og at remplacere dem med en Formue- og Indkomstskat. Noget andet er, hvorvidt Forslagets Princip i øvrigt var heldigt eller et. Der kan tvistes om, hvorvidt en ensartet Skat hele Landet over er heldig, hvorvidt det er heldigt at indføre en ensidig stor Indkomstskat, om man ikke hellere burde beholde en Kombination af reale og personale Skatter, hvilket maaske i praktisk Henseende vilde være en bedre Løsning, ligesom ogsaa hos os saavel som i andre Lande Immobilier-skatter have historisk Hævd som Kommuneskatter. Men i hvert Fald saaledes som Forslaget blev vedtaget ved 3die Behandling her i Folkethinget, blev Hartkornskatterne meget betydelig nedsatte og samtidig figerede for Amternes Vedkommende til Gjennemsnittet af 24 Mar med Udtydelse af de 10 høieste, for Sognene til Gjennemsnittet af 14 Mar med Udtydelse af de fire høieste. Samtidig blev Maximum af Hartkornskatten til Sognet sat til 9,60 Kr., det vil sige, som Maximum Halvdelen af det, der nu er Gjennemsnit for hele Landet. Det var en Red-

drættelse, der betød noget, det var en virkelig Løsning af Spørgsmaalet, en Løsning i Forbindelse med, som Led af en gennemgribende Reform af de direkte Skatter som Helhed. Men dette Forslag blev som bekendt begravet (Afbrudelse): naa, ihjelslaaet, i Landstinget samtidig med, at Toldloven, uden at blive slaaet ihjel, blev begravet ved Siden af. Man klagede over, at der ikke forelaa tilstrækkelige Oplysninger. Jeg antager, at Regjeringen siden den Tid har arbejdet paa at fremstaa disse. Forslag er i alt Fald ikke fremkommet. Derimod bliver der her ligesom ad en Bagdør smuglet ind en lille Forøring, der hverken er det Ene eller det Andet, som ikke løser Spørgsmaalet, som ikke har anden Betydning end at tage en stor Sum ud af Statskassen, som jeg ikke formener, at den har Raad til at afse.

Nu vil man formodentlig hertil svare: Ja, ganske vist, som Løstelse for Hartkornet har dette jo ikke stort at betyde; 1,13 Kr. er vel Benge, men det er ikke farlig mange; det er imidlertid heller ikke fra dette Synspunkt, Foranstaltningen skal ses; det Væsentlige er, at der sker en Løstelse for Kommunerne; Kommunerne er stærkt betyngede, og det, vi her foreslaa, er, at Staten skal overtage Omvorgen for et Stats-hverv, som er kommet til at hvile paa Kommunerne „med Uret“, som det ærede Medlem for Veile (Th. Nielsen) igaar formente. I Udvalgets Betænkning siges det, at efter „Sagens Natur“ bør denne Udgift rettelig være en Statsudgift. Den ærede Ordfører for Flerstallet udtrykte dette igaar paa den mere omfattende, mere principmæssige Maade, at det ikke er naturligt, at en Udgift til et almindeligt Samfundsformaal ikke bæres af Staten. Jeg finder, at dette Argument fra Sagens Natur har i denne Forbindelse en noget antikoeret Klang, og at det navnlig fra den ærede Ordførers Ben gør en noget uventet, en noget disharmonisk Virkning. Man vil tilgive mig, at jeg gaar noget nærmere ind paa hele det Spørgsmaal, som er Kjernepunktet, det er Kommunerne's Stilling. Det er nødvendigt at komme tilbunds i, hvad man i Virkeligheden klager over, og hvad man ønsker opnaaet. Sikker er det, at der lyder mange og stærke Klager over Kommunerne's Overbeholdelse. Der er for Tiden ikke noget saa populært Ord som dette, der er ikke noget Ord, hvor man er saa sikker paa at høste Bifald, enten man taler til Høire eller til Venstre, enten man er for Regjeringen eller imod den. Alle ere enige om, at Kommunerne ere for stærkt beholdede. (Afbrudelse). Ja, det er klart nok, at en saa enstemmig og almindelig Klage